

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Uitvoeringsagenda cultuur en erfgoed 2025-2032	548599		

Middelburg, 19 november 2024

Geachte voorzitter,

Op 15 maart 2024 heeft Provinciale Staten het Koersdocument 'Meer waarde voor cultuur en erfgoed in Zeeland (2025-2032)' vastgesteld. In de bijlage vindt u de Uitvoeringsagenda cultuur en erfgoed 2025-2032 ('Uitvoeringsagenda'). Dit is een concretisering van de uitgezette lijn in het Koersdocument. Met het vertalen van de ambities komen we tot een aantal belangrijke keuzes. Inhoudelijk is de Uitvoeringsagenda afgestemd op de provinciale doelen zoals deze zijn vastgesteld in het Koersdocument. De behoeften van de sector zijn opgehaald in het participatietraject dat gedurende de uitwerking van de Uitvoeringsagenda is gelopen. Meer informatie over dit participatietraject is te vinden in bijlagen bij de Uitvoeringsagenda.

Gekoppeld aan het coalitieprogramma zijn voor een aantal onderwerpen incidentele middelen beschikbaar gesteld door uw Staten. Willen we de Uitvoeringsagenda goed kunnen uitvoeren en daar ook zekerheid op geven, overwegen we bij de Voorjaarsnota met een voorstel te komen om de incidentele middelen structureel te maken, afhankelijk van de beschikbare financiële ruimte en andere vraagstukken die extra middelen vragen. Zie hiervoor verderop in deze brief.

In het Koersdocument is aangegeven dat de subsidies worden herzien. In de Uitvoeringsagenda kiezen we voor een aantal veranderopgaven. Hieronder lichten we een aantal belangrijke keuzes toe.

Toelichting op inhoud

1) Ontwikkeling nieuwe regelingen

a) Meerjarige ondersteuning kunsten en festivals

In het beleid willen we de basis op orde brengen. Concreet betekent dit organisaties weerbaarder maken door netwerkvorming en samenwerking, deskundigheidsbevordering en professionalisering, en meer passende ondersteuning van de sector. Cultuur ontwikkelt zich niet alleen door organisaties en de mensen die in deze sector werken - vrijwillig of betaald -, maar ook door de mogelijkheden voor iedereen om hierin te werken en zich te ontwikkelen in verbinding met de Zeeuwse omgeving. Dat is belangrijk, ook ten aanzien van het vergroten van de betrokkenheid van (Zeeuws) publiek.

Door een gebrek aan een inhoudelijk goed toetsingskader en de middelen die de afgelopen jaren gelimiteerd beschikbaar waren, hebben nieuwe, goede initiatieven die een bijdrage leverden aan de Provinciale doelen geen kans gehad om (meerjarige) provinciale ondersteuning te krijgen. Daarom is in deze Uitvoeringsagenda besloten om een afwegingskader meerjarige ondersteuning kunsten en

festivals in te voeren, dat als basis dient voor de openstelling van een regeling. Hierdoor maken bestaande en nieuwe initiatieven evenveel kans op ondersteuning door de Provincie. De invoering van een dergelijk afwegingskader kan ertoe leiden dat bestaande organisaties, die al jarenlang een subsidie krijgen voor bepaalde activiteiten, niet in aanmerking gaan komen voor (meerjarige) subsidie vanuit de Provincie. Wij kiezen hiermee voor gelijke kansen voor alle initiatieven. We zijn ons bewust dat dit spannend is voor organisaties die tot op heden langjarig subsidie krijgen. Uw Staten merken dit ook op bij vaststelling van het koersdocument. De aanvragen worden, conform landelijke principes, getoetst door een onafhankelijke commissie.

b) Structureel ondersteuning basismusea en regeling Zeeuwse museale sector

We brengen het aantal structureel te ondersteunen musea terug en gaan uit van 'basismusea'. Daarnaast is een regeling voorzien voor een bredere steun aan alle Zeeuwse musea. Hiermee wordt gehoor gegeven aan uw motie over musea in uw vergadering van 15 maart 2024. Zoals voor alle cultuur- en erfgoedsubsidies is 2025 een overgangsjaar. De uitwerking van dit besluit is mede afhankelijk van uw besluitvorming over de financiële bijdrage, zie verderop in deze brief.

2) Gecentraliseerde vorm van ondersteuning van de cultuur-en erfgoedsector

De cultuur- en erfgoedsector, van professionele organisatie tot vrijwilligersorganisatie heeft ondersteuning nodig. Het gaat daarbij met name om handvatten, kennisuitwisseling en -verbreding, netwerk- en deskundigheidsbevordering en advies bij de verschillende vraagstukken in het cultuur- en erfgoedveld.

Provincie Zeeland krijgt signalen uit het veld dat de huidige ondersteuning niet op alle vlakken als toereikend wordt ervaren. De ondersteuning is gefragmenteerd en middelen zitten vast in organisaties waardoor de mogelijkheid tot bijsturen beperkt is. We hebben daarom eerder dit jaar een voorkeur uitgesproken om te komen tot een meer gecentraliseerde vorm van ondersteuning. Dit houdt in dat er bestaande en eventuele nieuwe taken worden ondergebracht bij één organisatie. Zo komen we tot een meer evenwichtig, gelijkwaardig en kwalitatief aanbod van diverse ondersteuningsvormen, daar waar het geen discipline specifieke taken betreft. In lijn met dit eerder genomen besluit om de ondersteuning meer te centraliseren wordt door Provincie Zeeland in afstemming met Cultuurkwadraat, het Centrum Beeldende Kunst, Vormgeving en Architectuur (CBK), de ZB Bibliotheek van Zeeland (ZB) en Erfgoed Zeeland (EZ) de herverdeling van taken georganiseerd. Idealiter gaat de nieuwe werkverdeling van de ondersteuning in per 2026. Deze herverdeling van taken vraagt geen aanvullende financiële impuls, maar is een herverdeling van middelen.

3) Collectiecentrum Zeeland en presentatieruimte voor moderne en hedendaagse kunst

In het Koersdocument en in de Uitvoeringsagenda worden twee grotere onderwerpen geraakt. Allereerst het vraagstuk rondom een Zeeuws Collectiecentrum voor Zeeuwse (erfgoed)collecties en mogelijk ook een ruimte voor presentatie of het ervaren van de collectie. Er is daarnaast een zoektocht naar presentatieruimte voor hedendaagse en moderne kunst, omdat daar vraag naar is en hier bijzondere collecties voor beschikbaar zijn. Al dan niet in combinatie zijn dit vraagstukken, waar we de komende jaren een goed antwoord op moeten formuleren. Wanneer hierover meer informatie beschikbaar is, zal dat met u gedeeld worden in relatie tot besluitvorming over de provinciale middelen.

Financiële consequenties

1) Ombuiging binnen de begroting

De Uitvoeringsagenda bevat ambities die niet geheel bekostigd kunnen worden uit de bestaande middelen (structureel noch incidenteel). Om deze ambities waar te maken zonder nieuwe middelen, is een ombuiging binnen de begroting noodzakelijk. We hebben € 1 mln. nodig voor de volgende zaken: ophoging voor cultuur- en erfgoedakkoord met gemeenten, makersregeling, ondersteuning (vrijwilligers)platform, talentontwikkeling en matching Rijksfondsen. De ambities rondom Collectiecentrum Zeeland en presentatieruimte moderne kunst zijn hierin nadrukkelijk niet meegenomen, die vragen meer uitwerking en een eigen besluitvormingstraject.

We hebben een voorkeur voor één grote ombuiging in plaats van een kaasschaafmethode. Omdat er binnen de begroting weinig 'vrije' budgetten zijn zal de ombuiging uit subsidies moeten komen. Dit betekent dat er deelbudgetten worden weggehaald om in andere onderdelen van het cultuurveld te investeren. Dit moet in een zorgvuldig proces met degenen die het betreft worden uitgevoerd.

Met de kaasschaafmethode waarbij alle organisaties gekort worden is het onvoldoende helder of we het doelbedrag halen en wordt het risico gelopen op een instabiele sector vanwege de stijgende kosten en de onduidelijkheid over het BTW tarief. Uiteraard zouden we de ambities ook kunnen laten vervallen, maar we vinden die onderdelen van zodanig belang voor een goede uitvoering dat we er de voorkeur aan geven voor een ombuiging te gaan.

a) Incidenteel versus structureel

Gekoppeld aan het coalitieprogramma zijn voor een aantal onderwerpen incidentele middelen beschikbaar gesteld door uw Staten. Momenteel worden uit deze incidentele middelen activiteiten gefinancierd die vallen onder de "basis" voor het erfgoed en cultuurbeleid. Het gaat om de middelen voor de ondersteuning van musea, provinciale ophoging van de restauratiesubsidie monumenten, de kwaliteitsimpuls erfgoed, de doorontwikkeling van de nieuwe ondersteuningsorganisatie, de uitvoering van de cultuurmonitor en middelen ter stimulering van een professioneel kunstklimaat. Bij wegvallen van deze incidentele middelen kan hier niet meer goed uitvoering aan gegeven worden.

Willen we de Uitvoeringsagenda goed kunnen uitvoeren en daar ook zekerheid op geven, onderzoeken we of we deze incidentele middelen structureel kunnen maken, afhankelijk van de beschikbare financiële ruimte en andere vraagstukken die extra middelen vragen. We zullen bij de voorjaarsnota 2025 hiertoe met een voorstel komen. In de doorkijk van de investeringsagenda zijn de middelen voor de kwaliteitsimpuls erfgoed, te weten € 2 miljoen, reeds met potlood opgenomen. Wat er niet in de investeringsagenda vanaf 2028 is opgenomen zijn de middelen voor musea € 700.000,-- en de middelen voor de Ontwikkelagenda cultuur € 455.000,--.

b) Inzet op meer landelijke middelen

Provincie Zeeland wordt door het Rijk aangemerkt als 'witte vlek regio'. Dat houdt in dat een heel beperkt deel van de landelijke middelen voor cultuur in de Provincie terechtkomen en we heel weinig culturele organisaties in de Provincie hebben die tot de landelijke basisinfrastructuur (BIS-regeling) behoren. Ook bij de laatste landelijke subsidieronde (BIS-regeling en Rijksfondsen) staan we - samen met Drenthe - onderaan bij de verdeling van de toekenningen over de Provincies. Sinds 2021 krijgen we extra middelen van het Rijk om de infrastructuur in de Provincie te versterken en zo op termijn betere toegang te verkrijgen tot de landelijke middelen. Bovenop de versterking van de infrastructuur, zetten we komende periode volop in om de positie van de Zeeuwse cultuur- en erfgoed sector in de landelijke structuren te verbeteren en zo structureel meer landelijk cultuurgeld naar Zeeland te halen. Dat doen we onder meer via lobby (met o.a. We the North en andere partners uit de periferie), via het aanhalen van banden met de Rijksfondsen en het uitdragen van het Zeeuwse belang bij andere landelijke gremia. Uiteraard hebben ook de sector zelf en de gemeenten hierin een belangrijke rol en verantwoordelijkheid om dit te realiseren.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Uitvoeringsagenda Cultuur en Erfgoed 2025-2032

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.